

Ian Johnstone

De Spiegelkronieken

De klok tussen
de werelden

Habbershoek

'Hun stem is helder en waarachtig, maar wordt gedragen door adem noch lucht. Hij echoot als gedachten in de schedel, en spreekt waar geen woord klinkt.'

Habbershoek was onmiskenbaar het vreemdste en krakkemikigste gebouw van de hele stad. De golvende muren, de wirwar van rode dakpannen en bochtige ijzeren regenpijpen getuigden van een volslagen onverschilligheid voor rechte lijnen. De gevel met de vier winkels en de drie verdiepingen erboven was een verbijsterende chaos van rode steen en donkerbruine balken, en verhief zich – nu eens opzij en dan weer naar voren hellend – tot aan de zolderkamers bovenaan. Deze kamers staken wankel uit op een woud van houten steunbalken voor de gevel, waardoor ze boven de stoep hingen. Van veraf zag dat er schilderachtig, maar angstwekkend uit als je eronderdoor liep.

De tijd had zijn steentje bijgedragen aan de chaos: hij had de balken doen kromtrekken en de muren omgekneden tot een wonderbaarlijke verzameling glooiingen, uitstulpingen en holten. In de afgelopen jaren was het hele bouwwerk opzij en naar achter gezakt, weg van de twee hoofdwegen die elkaar op de hoek kruisten, alsof het zich wilde onttrekken aan het onophoudelijke la-

waai en de vervuiling van het verkeer. Maar hoezeer het ook leek terug te deinzen voor de eenentwintigste eeuw, Habbershoek klampte zich vast aan de gladde, harde randen van het moderne leven, als een zeepok aan een rots. De jaren gingen voorbij, maar Habbershoek bleef.

Ook het balkon had een curieuze manier om de bewoners voor zich in te nemen. Zo werd Silas Tateem vaak gewekt door een luid, onaards gekreun dat uit alle muren, vloeren en plafonds leek te komen, alsof het oude vermoeide bouwwerk zijn enorme gewicht nog een centimeter de grond in liet zakken voor een paar uur rust, of misschien om nog een rechte lijn tot een grillig patroon te buigen. Silas, een jongen met een uitzonderlijke fantasie, hield erg van deze vreemde geluiden. Het kraken van de oude verbindingen van het gebouw voerde hem naar een wiegende tak in de hoogste regionen van een eeuwenoude boom, het kreunen van een bint naar een hangmat op een door een storm geteisterd galjoen, en het knallen van splijtend hout naar een slagveld waar hij met een musket op de aanstormende troepen van een wrede, verschrikkelijke vijand vuurde. Die momenten van ontsnapping, dat spel van de verbeelding, waren nu de gelukkigste momenten van zijn jonge leven.

Het waren niet alleen de geluiden die maakten dat Silas van Habbershoek hield. Hij hield ook van de raadselachtige gangen die over de hele lengte boven de winkels liepen, en zonder enige reden naar links en rechts en omhoog en omlaag doken, en naar deuren leidden waarachter zijn enige vrienden van de wereld woonden, en naar andere die hij nog nooit had zien opengaan.

Maar het meest hield hij misschien nog wel van zijn kamer.

Zoals het een echt toevluchtsoord betaamde, was het heel moeilijk om er te komen. De enige weg ernaartoe was een smalle trap die vanaf een ondermaats deurtje op de gang van de derde verdieping omhoogliep naar een knarsend valluik, dat uitkwam in het verste, donkerste hoekje van de kamer. Naarmate het ge-

bouw in de loop der jaren verder was verzakt, waren de deur en de gang lager en smaller geworden, zodat er nu nauwelijks nog een volwassene doorheen paste. Dat betekende dat hij er in zijn kamer van op aan kon dat hij helemaal alleen was – wat goed uitkwam, want hij was niet heel sociaal. Als het moest, op school of in de bus, dan kon hij prima met mensen opschieten, maar daarbuiten was hij graag op zichzelf. Zijn oom zei wel eens dat Silas door zijn moeders dood humeurig en zwaarmoedig was geworden – ‘veel te serieus voor een jongen van twaalf’ – maar Silas was het daar niet mee eens. Zoals hij het zelf zag wist hij gewoon wat hij leuk vond en had hij genoeg aan zijn eigen gezelschap. Wat de waarheid ook was, Silas was eraan gewend om zijn dagen te vullen met dingen die hem plezier deden.

Dat was precies wat Silas aan het doen was op die eigenaardige vrijdag om vier uur ’s middags. Hij lag in zijn kamer en draaide zijn favoriete vlieger in zijn handen rond, terwijl hij hem in gedachten honderden meters hoog in de lucht zijn prachtige baan zag beschrijven boven de verre heuvels aan de rand van de stad, over grotten en watervallen scherend, over vergeten kloven en beschaduwde plekken, over grote holle eiken en met lelies bedekte meren. Hij zag hem tussen de grote vogels die hij soms vanuit zijn raam boven de stad zag zweven – arenden, uilen, valken, sperwers – terwijl hij speelde met de wind en alle schoonheid van de wereld verkende.

Plotseling deed de stem van zijn oom hem op aarde neerstorten.

‘Silas!’ klonk het raspnd door het oude trapluik. ‘Post!’

Silas zuchtte en maakte zich onwillig los uit zijn dagdroom. Hij legde zijn vlieger voorzichtig op de grond en duwde zichzelf overeind op het matras.

‘Ik kom!’ riep hij.

Hij pakte zijn oude rafelige rugzak van de plank en liep naar de hoek van zijn kamer. Daar zoende hij zoals altijd zijn vingers

en legde ze op de gladde, versleten hoek van het fotolijstje dat boven het trapluik hing, waarna hij het zware luik opende en afdaalde in de duisternis eronder.

Toen het luik dichtviel schommelde de oude foto aan zijn spijker heen en weer, en even kwam het vervaagde gezicht van zijn moeder tot leven, met haar warme, glimlachende ogen die nog helder schitterden achter het glas.

De korte, steile trap leidde naar een niet helemaal symmetrische rechthoek van licht, waartegen het silhouet van Silas' oom zich aftekende.

Tobias Tateem was een uitzonderlijk grote man, wat nog eens werd geaccentueerd door zijn magerte. Zijn armen en benen waren zo lang en dun dat je je hart vasthield wanneer hij zich slungelachtig over de nauwe trappen en door de smalle gangen van Habbershoek bewoog. Zelfs zijn gezicht was lang en smal, en zijn haar stond zo steil overeind dat het leek alsof er naast de zwaartekracht die hem omlaag trok nog een andere onzichtbare kracht was die hem aan de bovenkant omhoogtrok. En ondanks dat, of misschien in een poging zich tegen die opwaartse kracht te verzetten, had Tobias Tateem een onelegante bochel ontwikkeld – kromme schouders en een vooruitgestoken hoofd – die hem een lelijk, bijna roofvogelachtig voorkomen gaf. Als hij een kamer in kwam, verscheen altijd eerst zijn scherpe neus, gevolgd door de zwarte borstels van zijn wenkbrauwen, zijn gerimpelde voorhoofd en ten slotte zijn lange, pezige nek. Als gepassioneerd boekhouder bracht hij zijn dagen doorgaans in zijn studeerkamer door, over stapels papier gebogen en rammelend op al zijn computers – waar zijn bochel alleen maar groter van werd, zijn gezicht valer en magerder, en zijn humeur nog akeliger.

‘Indolent!’ blafte hij. ‘Dát ben jij, Silas. Indolent – en als je niet weet wat het betekent, zoek je het maar op, want door jouw indolentie heb ik niet de tijd om het uit te leggen.’

De stem was droog en uitdrukingsloos, maar Silas begreep

uit de ongebruikelijke lengte van de zin van zijn oom dat hij in een uitzonderlijk geïrriteerde stemming was. Een grote, magere, witte hand wierp een stapeltje brieven tegen Silas' borst.

'Sorry, oom, ik zal ze meteen op de post doen,' zei Silas, terwijl hij ze in zijn rugzak stopte. Hij stapte om en over de uitstekende ledematen van zijn oom heen en liep de gang achter hem in.

'Indolent! Zoek het op!' riep Tobias Tateem hem achterna.

Silas liep haastig de kronkelende grijze gang door. Iemand met minder ervaring met de ondoorgrondelijke wegen van Habbershoek was misschien over een onverwachte hobbel in de vloer gestruikeld of had zich gestoten aan een bult in de muur, maar deze gangen waren Silas' domein. Hij was klein van stuk en door alle klusjes watervlug geworden, en hij bewoog zich met een zelfverzekerd gemak langs alle appartementsdeuren links en rechts, tot hij bij de trap kwam. Hij nam hem met twee treden tegelijk omlaag – geen geringe prestatie gezien het feit dat alle treden verschilden qua hoogte en schuinte – en even later sprong hij van de onderste tree en ging de grote eiken deur door.

De deur kwam recht tegenover de Kerk van de Heilige Drie-eenheid uit. De majestueuze spits verhief zich hoog boven Habbershoek, alsof hij hem een lesje rechtop staan wilde leren. Maar misschien was het ook het laatste saluut van de kerk aan de wereld, want het dak was ingestort en het terrein was een oerwoud geworden van bomen, struiken, klimop en brokken steen.

Silas aarzelde – hij had deze week nog geen bloemen voor zijn moeder kunnen neerleggen en het was al vrijdag. Hij keek op zijn horloge. Na het postkantoor zou er nog wel tijd voor zijn.

Plotseling sprongen de stoplichten op de hoek op groen en hij werd overvallen door het schrille getoeter van auto's en de bijtende geur van uitlaatgassen. De twee wegen die elkaar op de hoek bij Habbershoek kruisten waren de drukste van de stad, elk met vier rijstroken en volgepakt met staal en herrie en opgewonden

mensen. Dit waren serieuze wegen, wegen die niet onderbroken wilden worden, en elke keer dat de stoplichten van kleur veranderden gromden ze geïrriteerd naar elkaar.

Silas ging de hoek om en begon aan de bekende wandeling langs de winkels aan de voorkant: de naar zoet deeg geurende Bokmans Bakkerij, de onheilspellende begrafenisondernemer Weeglum & Kuch en daarnaast Sam Klomp, de slotenmaker. Toen werd zijn aandacht getrokken door iets heel raars. Het was een beweging achter het stoffige raam van de laatste winkel van het rijtje, de winkel die al jaren leegstond.

Hij liep naar de vieze, geweldde ruit van de winkel. Het smerige glas zat net zo krakkemikkig in de gebeeldhouwde spinningsen als bij de rest van het rijtje en het vervormde het licht zo eigenzinnig dat het bijna onmogelijk was om de donkere ruimte erachter in te kijken. Het enige wat Silas kon zien was duisternis en de bekende stoffige spinnenwebben.

Hij haalde zijn schouders op en wilde doorlopen, toen hij onwillekeurig opkeek naar het vervallen naambord waar nooit iets op had gestaan. Tot zijn verrassing zag hij dat er een nieuw bord overheen was gespijkerd. Er stond iets op in letters die hij nog nooit had gezien, een exotische dans van krullen en lijnen in rood, paars en blauw.

Verwonderd las hij het opschrift hardop voor: ‘De... Winkel... van...’ – hij knipperde met zijn ogen en fronste zijn voorhoofd – ‘... Dingen.’

‘Ja, inderdaad.’

Silas keek geschrokken om zich heen waar de stem vandaan was gekomen. Er was niemand. Hij had zo helder en dichtbij geklonken; zelfs boven het gedreun van het verkeer uit.

‘Kom binnen.’

Er ging een rilling langs Silas’ rug. De stem had in zijn hoofd gezeten. Hij had een accent en klonk vreemd, anders dan de stemmen die Silas tot dan toe had gehoord. Als het zijn eigen

verbeelding was geweest, zou de stem vast bekender hebben geklonken. Onwillekeurig deed hij een stap achteruit naar de rand van de stoep.

‘Kijk uit!’

Er werd woest getoeterd en Silas voelde de luchtstroom van een voorbij suizende auto aan zijn kleren rukken. Geschrokken sprong hij naar voren en naar adem happend zocht hij houvast bij een van de ramen. Toen hij even later van de schrik was gekomen stond hij toch weer bij de ingang van de winkel.

‘Je hoeft niet bang te zijn.’

Hij tuurde door het smerige glas, maar zag nog steeds alleen maar duisternis. Verward bleef hij voor de winkel staan en hij keek zenuwachtig om zich heen. Toen werd het hem te veel, hij draaide zich om en liep weg.

Met een paar stappen was hij bij de slotenmakerij, waar Sam Klomp opgewekt stond te babbelen met een klant, terwijl hij met een schroevendraaier in een weerbarstig slot porde. Silas bleef even staan en keek naar de drukke weg en de eindeloze stoet gezichten die turend over hun stuur hingen, en toen naar de felle lampen van de supermarkt. Uiteindelijk draaide hij zich weer om naar het mysterieuze donkere raam.

Wat kon hem overkomen, met Sam en al die mensen vlakbij? Hij had zich die stem vast verbeeld – hij had zich tenslotte wel raardere dingen verbeeld.

Hij voelde een regendruppel op de zijkant van zijn gezicht en toen hij opkeek zag hij dat de lucht was betrokken. Terwijl de hemel rommelde, vermande hij zich en liep resoluut over de stoep terug naar de Winkel van Dingen.

De regen bewoog zich als een zilveren gordijn door de stad. Een warme wind pakte de druppels beet en blies ze alle kanten uit, zodat er geen plekje was dat ze niet bereikten. Ze wervelden bushokjes in en werden deuropeningen in geblazen. Ze nestelden

zich onder paraplu's en dansten tussen de bladeren van de bomen. Weldra ging de stad schuil in grauwe grijsheid en onder aan de saaie gebouwen, die werden omlijst door laaghangende wolkenlierten, klotsten sombere poelen en kabbelden stroompjes water.

De vreemdeling sloeg vanuit een zijstraat de hoofdweg in. Hij trok zijn wijde jas dicht om zich heen en zette de capuchon op, zodat zijn gezicht niet te zien was. Hij vloekte toen een windvlaag het opspattende water van een passerende auto tegen hem aan blies. Vlug liet hij de zwarte tas van zijn schouder glijden en stopte hem onder zijn jas. Zelfs met zijn onhandige last bewoog hij zich snel. Hij bleef alleen een paar keer staan om naar de naambordjes te kijken en te wachten als een auto afsloeg. Hij leek gejaagd; hij liet zijn donkere ogen naar links en naar rechts dwalen en vloekte zo nu en dan binnensmonds, maar zijn pas was zelfverzekerd en krachtig, en hij bewoog zich haastig langs de andere voetgangers.

Toen hij de stoplichten naderde, werd zijn aandacht getrokken door een vreemd, krakkemikkig gebouw aan de overkant van het kruispunt. Hij zette de tas op de grond en terwijl hij tegen een van de stoplichten aan leunde, tuurde hij vanonder zijn capuchon naar de bizarre verzameling baksteen, balken en regenpijpen die voor hem oprees.

'En zo luidt het eind van onze reis slechts een nieuwe in,' sprak hij met schorre stem.

Toen stak hij over naar Habbershoek.

De Winkel van Dingen

‘Wanneer de zon ondergaat, slaapt hij slechts om de dag erop te ontwaken; een pad dat eindigt, eindigt niet, maar voert terug naar vanwaar het kwam; en zo luidt het eind van onze reis slechts een nieuwe in.’

De deur kraakte in zijn oude, uitgedroogde scharnieren, maar ging moeiteloos open. Terwijl hij de duisternis in stapte hoorde Silas het weifelende gerinkel van de roestige winkelbel boven zijn hoofd.

Hij was zich onmiddellijk bewust van de indringende geur van vermolmd hout en vochtige muren die zwaar in de winkel hing en in zijn keel prikte. Het voorste deel van de winkel was vrijwel leeg; hij zag alleen een paar lege kasten waarvan de deuren waren scheefgezakt en enorme grijze spinnenwebben die als gordijnen langs de muren hingen. Maar verder naar achter stond het vol met kisten en pakketten die als vreemde postsculpturen tot aan het plafond toe waren opgestapeld, in lange rijen over de hele lengte van de winkel. Hij wierp een blik op een van de stapels en zag dat elk pakket en elke kist een etiket droeg met de stad van herkomst: BEIJING... ADDIS ABEBA... RIO DE JANEIRO... ALEXANDRIË... KHARTOEM...

‘Welkom.’

Het was dezelfde diepe, vriendelijke stem met hetzelfde vreemde accent, maar deze keer klonk hij niet in zijn hoofd: hij was in de winkel. Silas werd zich bewust van een vaag schijnsel in de duisternis achter in de winkel, achter een van de stapels.

‘Dank u,’ bracht hij met bonzend hart uit.

‘Men zegt wel dat zelfs de grootste onderneming bescheiden begint,’ zei de stem deze keer met een zweem van humor. ‘Dus moet ik je vragen je verbeelding te gebruiken.’

Plotseling veranderde er iets in het spaarzame licht in de winkel en Silas zag een schaduw bewegen. Zijn ogen schoten van links naar rechts in een poging degene die gesproken had te ontdekken, maar er waren zo veel donkere hoekjes en vreemde voorwerpen dat hij niet wist waar hij moest kijken. Net toen hij zich wilde omdraaien en weggaan verscheen het silhouet van een kleine, kromme man in het stoffige licht achter de stapel.

Terwijl Silas verder de winkel in liep, leek de gedaante zich te buigen om iets van een plank te pakken. Een plotselinge flits oranje licht deed Silas met samengeknepen ogen wegstaren, maar toen hij zijn hoofd weer teruggedraaide zag hij dat de ruimte langzaam maar zeker tot leven kwam. De donkere figuur was een rij kaarsen aan het aansteken op de vroegere toonbank, waarvan nog slechts een verzameling vermolmden planken over was.

De man deed een stap naar voren, leunde over de toonbank heen en bracht zijn gezicht in het lichtschijnsel.

Het was een fascinerend gezicht, heel anders dan de gezichten die Silas kende. De huid was bleek met rimpels bij de mond, de ogen en het brede voorhoofd, waar hij uit opmaakte dat het een zeer expressief en levendig iemand moest zijn. De heldere, oosterse ogen stonden vriendelijk en kalm, alsof niets ter wereld ze kon verrassen, alsof ze zo’n beetje alles hadden gezien. Zijn witte baard was doorschoten met blauwgrijze haren, wat hem een gedistingeerd maar excentriek aanzien gaf, wat nog werd versterkt doordat de baard onder zijn kin een scherpe punt vorm-